

Chương 5

**CƠ CẤU XÃ HỘI – GIAI CẤP VÀ LIÊN
MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI
KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI
(Chương trình mới 2021)**

NỘI DUNG

I. CƠ CẤU XÃ HỘI – GIAI CẤP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

II. LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

III. CƠ CẤU XÃ HỘI – GIAI CẤP VÀ LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP Ở VIỆT NAM TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I. CƠ CẤU XÃ HỘI – GIAI CẤP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

1

Khái niệm và vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp trong CCXH

2

Sự biến đổi có tính quy luật của cơ cấu xã hội - giai cấp trong TKQĐ lên CNXH

1. Khái niệm và vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp trong CCXH

a. Khái niệm

* CCXH

Cơ cấu xã hội là những cộng đồng người cùng toàn bộ những mối quan hệ xã hội do sự tác động lẫn nhau của các cộng đồng đó tạo nên.

PHÂN LOẠI CƠ CẤU XÃ HỘI

```
graph TD; A[PHÂN LOẠI CƠ CẤU XÃ HỘI] --> B["Cơ cấu xã hội – giai cấp  
(Cơ sở nghiên cứu liên minh)"]; A --> C["Cơ cấu xã hội – dân số"]; A --> D["Cơ cấu xã hội – dân tộc"]; A --> E["Cơ cấu xã hội – tôn giáo"]; A --> F["Cơ cấu xã hội – nghề nghiệp"];
```

Cơ cấu xã hội – giai cấp
(Cơ sở nghiên cứu liên minh)

Cơ cấu xã hội – dân số

Cơ cấu xã hội – dân tộc

Cơ cấu xã hội – tôn giáo

Cơ cấu xã hội – nghề nghiệp

1. Khái niệm và vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp trong CCXH (tiếp)

a. Khái niệm

* CCXH
- GC

Là hệ thống các giai cấp, tầng lớp xã hội tồn tại khách quan trong một chế độ xã hội nhất định, thông qua những mối quan hệ về sở hữu tư liệu sản xuất, về tổ chức quản lý quá trình sản xuất, về địa vị chính trị - xã hội... giữa các giai cấp, tầng lớp đó.

1. Khái niệm và vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp trong CCXH (tiếp)

a. Khái niệm

**Thời kỳ
quá độ**

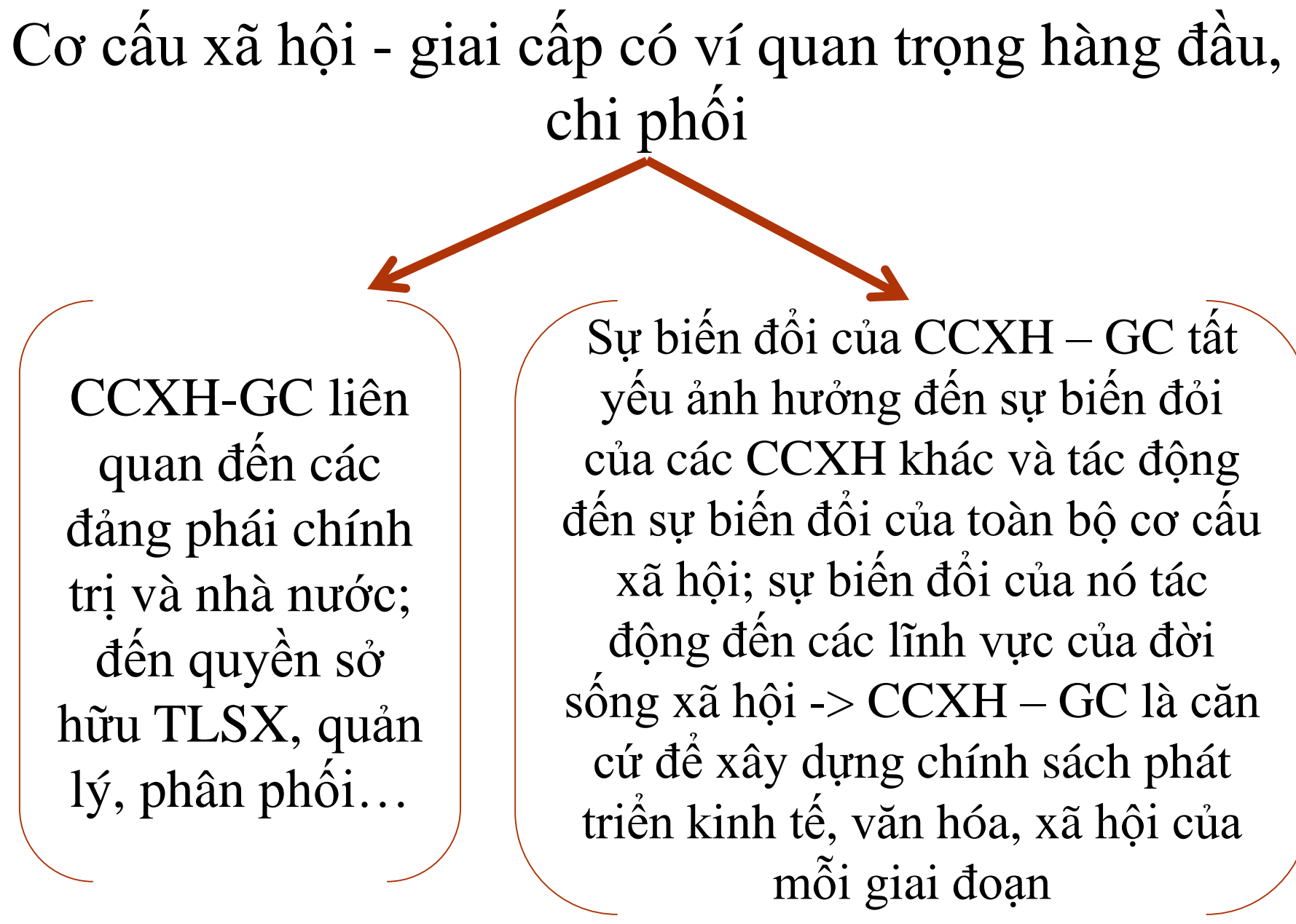
Cơ cấu XH – GC là tổng thể các giai tầng, các nhóm xã hội có MQH hợp tác và gắn bó chặt chẽ với nhau -> Yếu tố quyết định MQH đó là có cùng mục tiêu chung cải tạo xã hội cũ, xây dựng xã hội mới trên mọi lĩnh vực.

1. Khái niệm và vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp trong CCXH (tiếp)

b. Vị trí của CCXH – GC trong cơ cấu XH

Cơ cấu xã hội - giai cấp có vị quan trọng hàng đầu, chi phối


```
graph TD; A[Cơ cấu xã hội - giai cấp có vị quan trọng hàng đầu, chi phối] --> B[CCXH-GC liên quan đến các đảng phái chính trị và nhà nước; đến quyền sở hữu TLSX, quản lý, phân phối...]; A --> C[Sự biến đổi của CCXH – GC tất yếu ảnh hưởng đến sự biến đổi của các CCXH khác và tác động đến sự biến đổi của toàn bộ cơ cấu xã hội; sự biến đổi của nó tác động đến các lĩnh vực của đời sống xã hội -> CCXH – GC là căn cứ để xây dựng chính sách phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của mỗi giai đoạn];
```

CCXH-GC liên quan đến các đảng phái chính trị và nhà nước; đến quyền sở hữu TLSX, quản lý, phân phối...

Sự biến đổi của CCXH – GC tất yếu ảnh hưởng đến sự biến đổi của các CCXH khác và tác động đến sự biến đổi của toàn bộ cơ cấu xã hội; sự biến đổi của nó tác động đến các lĩnh vực của đời sống xã hội -> CCXH – GC là căn cứ để xây dựng chính sách phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của mỗi giai đoạn

2. Sự biến đổi có tính quy luật của cơ cấu xã hội – giai cấp trong TKQĐ lên CNXH

Cơ cấu XH – GC trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội thường xuyên biến đổi mang tính quy luật sau:

Cơ cấu xã hội – giai cấp biến đổi gắn liền và bị quy định bởi **cơ cấu kinh tế**

Cơ cấu xã hội – giai cấp biến đổi phức tạp, đa dạng, xuất hiện tầng lớp xã hội mới

Cơ cấu xã hội – giai cấp biến đổi trong mối quan hệ vừa đấu tranh, vừa liên minh, từng bước xóa bỏ bất bình đẳng xã hội dẫn đến sự xích lại gần nhau

II. LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

**1. Dưới góc độ
chính trị**

**2. Dưới góc độ
kinh tế**

1. Dưới góc độ chính trị

1. Tổng kết phong trào đấu tranh của công nhân ở châu Âu, M và A xây dựng nên lý luận về liên minh công – nông và các tầng lớp lao động khác -> Đó là vấn đề mang tính nguyên tắc

2. Trong đấu tranh cách mạng, dưới sự lãnh đạo của ĐCS, GCCN phải liên minh các giai tầng lao động khác để tạo nên sức mạnh tổng hợp cho thắng lợi của CM.

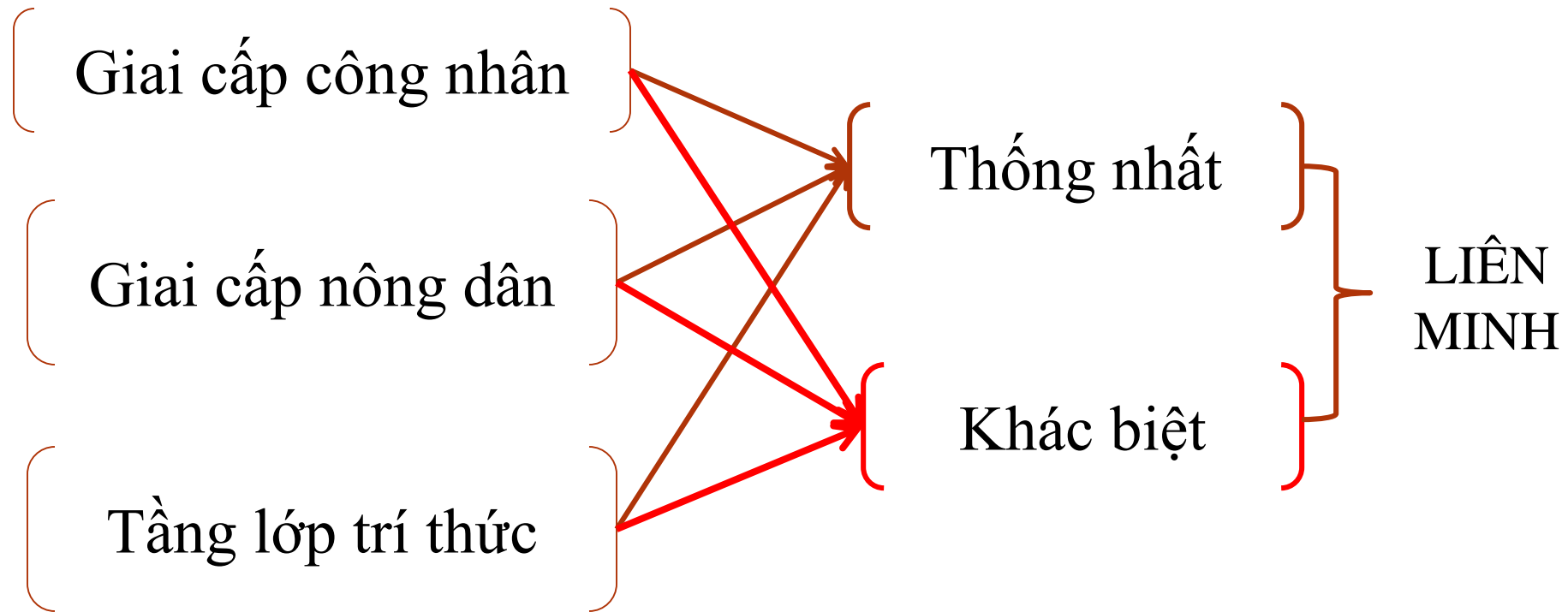
3. Trong TKQĐ lên CNXH, CN, ND và các tầng lớp lao động khác vừa là lực lượng sản xuất cơ bản, vừa là lực lượng chính trị - xã hội to lớn -> Làm tốt liên minh xây dựng cơ sở kinh tế, chế độ chính trị ngày càng được củng cố.

2. Dưới góc độ kinh tế

2. Trong thời kì QĐ lên CNXH liên minh này được hình thành xuất phát từ yêu cầu khách quan của quá trình CNH -> Mỗi lĩnh vực của nền kinh tế chỉ phát triển khi gắn bó chặt chẽ, hỗ trợ cho nhau -> Hình thành khối liên minh này xuất phát từ chính nhu cầu và lợi ích kinh tế của họ.

1. Liên minh công – nông – trí xuất phát từ tính tất yếu về kinh tế - kỹ thuật, là sự gắn kết hữu cơ giữa công nghiệp, nông nghiệp, dịch vụ với khoa học...

Liên minh nhưng lợi ích của giai cấp công nhân, nông dân và tầng lớp trí thức cũng có biểu hiện mới, phức tạp:

III. CƠ CẤU XÃ HỘI GIAI CẤP VÀ LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP Ở VIỆT NAM TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

1. Cơ cấu xã hội – giai cấp ở Việt Nam trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

2. Liên minh giai cấp, tầng lớp ở Việt Nam trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

1. Cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

Sự biến đổi cơ cấu xã hội – giai cấp vừa đảm bảo tính quy luật phổ biến (do cơ cấu kinh tế quy định), vừa mang tính đặc thù của xã hội Việt Nam (biến đổi diễn ra trong nội bộ từng giai cấp; chuyển hóa lẫn nhau giữa các giai tầng; xuất hiện tầng lớp xã hội mới)

Trong sự biến đổi, vị trí, vai trò của các giai cấp, tầng lớp xã hội ngày càng khẳng định

(Giai cấp công nhân, nông dân, trí thức, doanh nhân)

Cơ cấu xã hội – giai cấp của Việt Nam trong TKQĐ

Giai cấp
công nhân

Giai cấp lãnh đạo; đại diện PTSX tiên tiến; là
lực lượng đi đầu trong CNH, HĐH...

Giai cấp
nông dân

Vị trí chiến lược trong sự nghiệp CNH, HĐH
nông thôn, nông nghiệp; là chủ thể xây dựng
nông thôn mới...; đang có sự biến đổi...

Đội ngũ
trí thức

Đặc biệt quan trọng trong CNH, HĐH, xây
dựng nền kinh tế tri thức, phát triển nền văn
hóa...

Đội ngũ
doanh nhân

Phát triển nhanh về số lượng và quy mô đóng
góp tích cực phát triển kinh tế - xã hội, giải
quyết việc làm, xóa đói giảm nghèo...

2. Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

a. Nội dung liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam

b. Phương hướng cơ bản để xây dựng cơ cấu XH-GC và tăng cường liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam

a. Nội dung liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam

Nội dung kinh tế

1. Thực hiện đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước gắn với phát triển kinh tế tri thức theo định hướng xã hội chủ nghĩa -> Tăng cường sự hợp tác trong khối liên minh và các lực lượng khác để xây dựng nền kinh tế hiện đại...
2. Xác định đúng tiềm lực kinh tế và nhu cầu kinh tế của của khối liên minh và các lực lượng khác để xây dựng kế hoạch đầu tư hợp lý; xác định đúng cơ cấu kinh tế, từ đó địa phương vận dụng linh hoạt...
3. Tổ chức các hình thức giao lưu, hợp tác, liên kết kinh tế... để phát triển sản xuất, kinh doanh nâng cao đời sống cho các giai tầng và toàn xã hội...

a. Nội dung liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam (tiếp)

Nội dung chính trị

1. Giữ lập trường chính trị - tư tưởng của giai cấp công nhân, giữ vững vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản

2. Xây dựng Nhà nước PQXHCHN, từng bước hoàn thiện nền DCXHCHN

3. Động viên các lực lượng trong khối liên minh gương mẫu chấp hành đường lối, pháp luật của Đảng và Nhà nước; đấu tranh chống âm mưu “DBHB”

.....

a. Nội dung liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam (tiếp)

Nội dung văn hóa - xã hội

1. Kết hợp giữa tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hóa, tiến bộ và công bằng xã hội
2. Xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc...; văn hóa thực sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của XH
3. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.
4. Thực hiện xóa đói giảm nghèo; thực hiện tốt các chính sách xã hội đối với công nhân, nông dân, trí thức và các tầng lớp nhân dân; chăm sóc sức khỏe và nâng cao chất lượng sống cho nhân dân; nâng cao dân trí, thực hiện tốt an sinh xã hội

b. Phương hướng liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam

1. Đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa; giải quyết tốt mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế với đảm bảo tiến bộ, công bằng xã hội tạo môi trường và điều kiện thúc đẩy biến đổi cơ cấu xã hội - giai cấp theo hướng tích cực.

2. Xây dựng và thực hiện hệ thống chính sách xã hội tổng thể nhằm tác động tạo sự biến đổi tích cực cơ cấu xã hội, nhất là các chính sách liên quan đến cơ cấu xã hội - giai cấp.

b. Phương hướng liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam (tiếp)

3. Tạo sự đồng thuận và phát huy tinh thần đoàn kết thống nhất giữa các lực lượng trong khối liên minh và toàn xã hội.

4. Hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đẩy mạnh phát triển khoa học và công nghệ, tạo môi trường và điều kiện thuận lợi để phát huy vai trò của các chủ thể trong khối liên minh

5. Đổi mới hoạt động của Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam nhằm tăng cường khối liên minh và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân